

Ny forskning i musikterapi

Januar 2018 - august 2018

Hanne Mette Ochsner Ridder, professor ved Musikterapiuddannelsen
og Forskerprogrammet i Musikterapi, Aalborg Universitet.
Kontakt: hanne@hum.aau.dk

Specialeafhandlinger i musikterapi

På musikterapiuddannelsens 4. år er der lagt op til at de studerende laver en systematisk litteraturgennemgang om et emne med relevans for deres kommende praktik. Praktikken indledes med en kort observationspraktik på 8. semester og er på 9. semester en fuldtidspraktik hvor de studerende selv varetager musikterapiforløb. De fleste bruger dette som afsæt til deres speciale der skrives på 10. semester. I sommer 2018 færdiggjorde seks studerende deres eksamen med følgende kandidatspecialer hvor der er indsamlet data fra praktikforløb fra mange spændende steder: Peru, Norge, Spanien, Færøerne og Nordjylland¹.

Beatriz Rodríguez Caridad: *Music Performance Anxiety and BMGIM. Three intrinsic mixed methods case studies with three undergraduate music students*

Birna Hjöllum Hentze: *At Spille på Forskellige Tangenter – Et kvalitativt studie af musikterapi og dialektisk adfærdsterapi i misbrugsbehandling*

Frederik Wunderlich: *Engang skal vi synge i himmelens kor*

Nina Lomholt Andersen: *Musikterapeutiske umiddelbare møder: Et autoetnografisk studie af en miljøterapeutisk tilgang til demensplejen*

Oda Bjørke Dypvik: *Å spele på heimebane – om affektregulering og musikkterapi i ein casestudie med ein ung mann med traumeliding*

Sarah Elisabeth Helander: *Music therapy – a supportive distraction: An empirical, interpretivist study exploring music therapy interventions with paediatric oncology patients in the ambulatory chemotherapy unit in a public hospital in Lima, Peru*

---

1 Kandidatspecialer er tilgængelige fra AAUs hjemmeside på webadressen www.projekter.aau.dk eller på musikterapiuddannelsens hjemmeside under modulbeskrivelser for 10. semester: www.musikterapi.aau.dk/musikterapiuddannelsen/modulbeskrivelser/10semester/

Årets kandidater. Fra venstre: Birna Hjøllum Hentze, Nina Lomholt Andersen, Sarah Elisabeth Helander, Frederik Wunderlich og Oda Bjørke Dypvik.

Nyt fra Forskerprogrammet i musikterapi

Professor **Lars Ole Bonde** har valgt at gå på pension. Heldigvis fortsætter han som professor emeritus. Bonde var med til at etablere Forskerprogrammet sammen med **Inge Nygaard Pedersen** og **Tony Wigram**. I 1993 startede det som et nordisk forskningsnetværk og fik i 1996, under Bondes ledelse, status som et internationalt forskerprogram. Bonde har siden oprettelsen været aktiv medspiller og initiativtager til musikterapiforskning, ikke mindst i rollen som ph.d.-vejleder. I november 2017 forsvarede en af Bondes snart sidste ph.d.-studerende sin afhandling. Det blev til afhandling nr. 50 fra Forskerprogrammet. En sand milepæl i programmets historie. Samtidig var denne afhandling den 16. som Bonde har vejledt fra programmet (han har også vejledt ph.d.-studerende fra andre programmer). Bonde har således ene mand været inde over en meget stor del af alle de afhandlinger der er indleveret og forsvaret ved musikterapiprogrammet i rollen som vejleder eller formand for be-

dømmelseskomitéer. Det siger ikke så lidt om Bondes enorme indsats for opbygningen af et forskningsmiljø i musikterapi ved AAU, og den markante betydning han har haft for udviklingen af international musikterapiforskning. Hans mangeårige indsats har sat sig spor og har højnet niveauet for forskning i musikterapi betydeligt. Han har dog også sat sig en helt anden type spor. Det har i mange år været en fast tradition at starte forskerdage med en morgensang, og her har de internationale ph.d.-studerende takket være Bondes rammende og poetiske oversættelser af danske sange kunnet opleve en dansk morgensangstradition. Ingen tvivl om at hans oversættelser fortsætter med at være en fast bestanddel på programmets kurser, og at de fremover vil blive sunget mange steder i verden. Denne form for gødning til forskningsmiljøet understreger ligeledes programmets grundtanke om at forskning næres af fællesskab og samarbejde.

På Forskerprogrammets forårskursus i 2018 var der udover de interne oplæg, gæsteforelæsninger ved følgende tre musikterapiforskere: **Michele Forinash** (USA), **Orii McDermott** (UK), og **Tereza Raquel** (Brasilien). Desuden var der to ph.d.-forsvar. Det første ved den svenske biolog, psykoterapeut og forfatter **Anna Gerge** som i sin ph.d.-forskning har udviklet et redskab til at vurdere psykoterapeutisk udvikling ud fra billedmateriale. Gennem en analyse af 269 tegninger kunne Gerge udpege 11 temaer som derefter blev grundlaget for vurderingsredskabet SATPA: *Safety Assessment Tool of Pictorial Artefacts*. SATPA blev efterfølgende anvendt til at vurdere 57 kropsbilleder tegnet eller malet af kræftramte kvinder før og efter et forløb med terapiformen Guided Imagery and Music (GIM). En sammenligning af resultaterne fra SATPA-analysen med en række øvrige målinger viste at SATPA kan anvendes til måling af neuroception; et begreb udviklet af Steven Porges som betegner hvordan en person opfatter tryk eller trusler.

Anna Gerge (2018). *Psychotherapeutic Development – Assessment of Pictures. Through development of the SATPA – a safety assessment tool of pictorial artefacts*. Aalborg Universitetsforlag. (Ph.d.-serien for Det Humanistiske Fakultet, Aalborg Universitet). Tilgængelig fra www.mt-phd.aau.dk/phd-theses

Det andet af forårets ph.d.-forsvar var ved den svenske musikterapeut, psykoterapeut og GIM-træner, **Margareta Wärja**. Med udgangspunkt i en indledende kvalitativ undersøgelse udviklede Wärja en protokol til en randomiseret undersøgelse af effekten af kunstbaseret psykoterapi hos kvinder som havde været igennem behandling for gynækologisk kræft. Her anvendte Wärja metoden KMR (Korte MusikRejser), som hun har videreudviklet ud fra GIM-metoden og integreret med kunstterapeutiske metoder. Den tidsbegrænsede kunstbaserede psykoterapeutiske metode havde en positiv effekt på livskvalitet, fysisk velbefindende og opfattelse af eget kropsbillede hos kvinderne efter deres kræftbehandling.

Margareta Wärja (2018). *Music Therapy and Expressive Arts Psychotherapy for Women Treated for Gynaecological Cancer*. Aalborg Universitetsforlag. (Ph.d.-serien for Det Humanistiske Fakultet, Aalborg Universitet). Tilgængelig fra www.mt-phd.aau.dk/phd-theses

Forskningsprotokol

Hvis forskning skal bevise at en intervention har en effekt, må der træffes mange foranstaltninger for at sikre et pålideligt design og undgå alle former for bias, som kan resultere i at resultatet påvirkes i en bestemt retning. For at sikre at det ikke sker, og at forskningsprocessen er klar og gennemskelig, udarbejdes en protokol *inden* studiet påbegyndes. En sådan protokol skal beskrive alle detaljerne i studiet og bør være baseret på indledende undersøgelser så ideerne er gennemtestede og gennemtænkte. Herefter bør protokollen vurderes af fagfæller samt registreres og/eller udgives. Et dansk forskerteam, ledet af lektor i musikterapi **Bolette Daniels Beck**, har registreret en forskningsprotokol vedr. musikterapi i databasen ClinicalTrials.gov og fået den udgivet i BMC (BioMedical Central). Beck og kollegers protokol beskriver et randomiseret og kontrolleret studie som skal undersøge effekten af musikterapi sammenlignet med almindelig behandling hos voksne flygtninge med PTSD. Forskerne vil måle på traume-symptomer, livskvalitet, tilknytning og symptomer på dissociation. Herudover vil de gennem spytprøver måle på bl.a. hormonet oxytocin. Forskerne har regnet sig frem til at de ved at undersøge 32 flygtninge som modtager musikterapi og 32, som får almindelig behandling, vil have grundlag nok til at fremvise signifikante resultater. Selve musikterapietoden er TMI; Trauma-focused Music and Imagery som vil blive udført af kandidater i musikterapi som herudover er GIM-terapeuter med mindst 3 års superviseret praksis.

Beck, B. D., Lund, S. T., Søgaard, U., Simonsen, E., Tellier, T. C., Cordtz, T. O., ... & Moe, T. (2018). Music therapy versus treatment as usual for refugees diagnosed with posttraumatic stress disorder (PTSD): study protocol for a randomized controlled trial. *Trials*, 19(1), 301.

Review-artikel

I en artikel i Ugeskrift for Læger præsenteres og diskuteres resultater fra en tematisk litteraturgennemgang hvor forskerne har undersøgt om kunst- og kulturaktiviteter påvirker vores sundhed. De konkluderer at rammesatte kunst- og kulturaktiviteter samt kunstterapi har en gavnlig effekt på en række somatiske sygdomme. Ikke alene kan kunst- og kulturaktiviteter forbedre livskvalitet, men kan også reducere smerte og depression hos forskellige patientgrupper.

Jensen, A. & Bonde, L. O. (2018). Deltagelse i kunst- og kulturaktiviteter har positiv effekt på somatiske sygdomme. *Ugeskrift for Læger*, 180, 2-5.

I tråd med ovenstående undersøgte en britisk forskergruppe hvilken rolle kunst og musik spiller for subjektiv trivsel, dvs. vores egen opfattelse af hvordan vi har det. Med afsæt i et systematisk review fandt forskerne frem til at blandt de mange forskellige kunst- og musikaktiviteter, der i forskningen knyttes an til trivsel, er de hyppigst nævnte aktiviteter musiklytning eller fællessang/kor. Således konkluderer de at der er solid evidens for at regelmæssig deltagelse i fritidsaktiviteter med musik og

sang har en positiv effekt på trivsel hos voksne og forebygger isolation, depression og psykisk sygdom. Forskerne peger også på at der mangler forskning i hvilken effekt musik og sang har på befolkningsgrupper der er marginaliserede eller i risiko for at have lav trivsel.

Daykin, N., Mansfield, L., Meads, C., Julier, G., Tomlinson, A., Payne, A., ... & Kay, T. (2018). What works for wellbeing? A systematic review of wellbeing outcomes for music and singing in adults. *Perspectives in public health*, 138(1), 39-46.

Effektundersøgelse

Som det fremgår af forrige reviews har musik således en bred sundhedsmæssig effekt, men uden at vi kender til effekten hos udsatte grupper. Når det drejer sig om sådanne grupper, kunne det være relevant at trække på uddannede musikterapeuter til enten at stå for aktiviteten eller give supervision. På samme måde kan det i følgende undersøgelse muligvis være en fordel at bruge uddannede musikterapeuter til sprogtræning af børn med særlige behov. En undersøgelse fra Finland viser at musikalsk legestue har langtidseffekter på sprogudvikling. Legestuen foregik ugentligt over et år for børnehavebørn på 5-6 år og havde fokus på at integrere musik og leg på forskellige måder. En anden gruppe børn blev i stedet tilfældigt udvalgt til at danse. I denne gruppe sås ingen effekt på sprogudvikling, også selvom børnene, der deltog i dans, forholdt sig til musik og synkroniserede deres bevægelser til rytmen i musikken. Forskerne foreslår at forskellen skyldes at børnene i den musikalske legestue som – udover at danse og bevæge sig til musik – skulle forholde sig til tonehøjde og melodiske strukturer når de sang og legede med musikinstrumenter. Især de børn, der scorede lavt i sprogtest ved starten af undersøgelsen, blev løftet sprogligt i den musikalske legestue.

Linnavalli, T., Putkinen, V., Lipsanen, J., Huotilainen, M., & Tervaniemi, M. (2018). Music playschool enhances children's linguistic skills. *Scientific reports*, 8(1), 8767.

Bogudgivelser

I en antologi om musik og sundhed gennemgår **Lars Ole Bonde** den første danske folkesundhedsundersøgelse hvor der er medtaget data om danskernes anvendelse af musik i dagligdagen. Den bekræfter at amatørmusikere føler sig sundere end andre. To yderligere kapitler er skrevet af danskere: **Stine Lindahl Jacobsen**, **Helle Nystrup Lund** og **Lars Rye Bertelsen** beskriver anvendelsen af musik i projektet *Kultur på Recept* i Aalborg Kommune, og **Hanne Mette Ridder** beskriver hvordan musik og deltagelse i sociale fællesskaber er sundhedsfremmende, men også kan mindske angst og uro hos mennesker med demens.

Bonde, L. O. & Theorell, T. (Red.) (2018). Music and Public Health. *A Nordic Perspective*. Cham: Springer.

Psykometri

For at vurdere om musikterapi inspirerer til i højere grad at bruge musik i det daglige – altså uden for terapien – har den israelske musikterapeut **Tali Gottfried** udviklet redskabet MEL; Music in Everyday Life Scale. I MEL skulle forældrene til børn med en autismediagnose vurdere hvor hyppigt de sammen med deres barn lavede forskellige musikalske aktiviteter, fx sang, spillede på et instrument eller lyttede til musik, og hvordan det påvirkede barnet. Herudover skulle de vurdere om musikken kunne bruges til fx at berolige, markere rutiner, have det sjovt eller lære noget. I en psykometrisk testning af MEL på baggrund af besvarelser fra 45 mødre til børn med autisme i alderen 4-7 år kunne forskergruppen konkludere at MEL giver en pålidelig vurdering af brugen af musik i hverdagen.

Gottfried, T., Thompson, G., Elefant, C., & Gold, C. (2018). Reliability of the Music in Everyday Life (MEL) Scale: A Parent-Report Assessment for Children on the Autism Spectrum. *Journal of Music Therapy*, 55(2), 133-155.

Fagfællebedømte tidsskrifter

God forskning eksisterer først når andre forskere har forholdt sig til den (fx gennem en fagfællebedømmelse) og den er tilgængelig for andre. Indenfor humaniora er der en lang tradition for at gøre forskning tilgængelig gennem monografier og antologier for at sikre at et emne undersøges fra mange perspektiver og med dybdegående refleksion. Indenfor naturvidenskab er der tradition for at udgive forskning som artikler med klar angivelse af metode og resultater. I bevillinger til forskning, fx til universitetsbudgetterne, eller til anbefaling af nationale retningslinjer for behandling følges typisk den naturvidenskabelige tradition. Det betyder at dele af humanistisk forskning ikke tages i betragtning, men kun de dele der er publiceret i artikelformat i særligt indekserede tidsskrifter. Musikterapifaget står med et ben i hver lejr som et humanistisk fag rettet mod sundhedsområdet. Det er nødvendigt med forskning der er teorigenererende og udvikler viden om musikterapiprocesser, men også med forskning der kan belyse om musikterapi som metode har en effekt. At det lykkes for musikterapifaget, trods nødvendigheden af at skulle favne begge traditioner, at øge sin forskningsmæssige betydning kan ses af tallet 2,355. Tallet er en opgørelse af hvor meget forskere har citeret artikler fra tidsskriftet *Nordic Journal of Music Therapy* i året 2017, dvs. tidsskriftets impact-factor. Impact-factoren er steget væsentligt siden 2016 og betyder at NJMT nu placerer sig i top 5 af 69 tidsskrifter i gruppen Rehabilitering.